

การวิจัยในชั้นเรียนทำได้ไม่ยาก

* ยมนา ชนะนิต

การวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายสำคัญคือ การพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนของครู ลักษณะของการวิจัย เป็นการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง โดยครูเป็นทั้งผู้ผลิตงานวิจัย และผู้บริโภคผลการวิจัย กล่าวคือครูเป็นนักวิจัยในชั้นเรียน ครูนักวิจัยจะตั้งคำถามที่มีความหมายในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แล้วจะวางแผนการปฏิบัติงานและการวิจัย หลังจากนั้นครูจะดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปพร้อมๆ กับการจัดเก็บข้อมูลตามระบบข้อมูลที่ได้ออกแบบการวิจัยไว้ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแล้วจึงพัฒนาความรู้ที่ได้จากการวิจัยต่อ เพื่อให้มีความถูกต้องเป็นสากลและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

การวิจัยในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียนก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อผู้เรียน และครูผู้สอน ผู้เรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยในชั้นเรียนทำให้เกิดองค์ความรู้และ/หรือนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนอันเป็นประโยชน์ต่อครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และกระตุ้นให้ครูพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher) มากยิ่งขึ้นเพราะครูนักวิจัยจะมีคุณสมบัติของการเป็นผู้แสวงหาความรู้หรือผู้เรียน (Learner) ในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่อง จนในที่สุดก็จะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่กว้างขวาง และลึกซึ้งในศาสตร์และศิลป์แห่งการสอน

ลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

สุวิมล ว่องวานิช (2548, หน้า 22) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยที่มีการดำเนินงานเป็นวงจรต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่สามารถปฏิบัติได้จริง ลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะของการทำวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนคือ การวิจัยที่มีลักษณะดังนี้	
ใคร	ครูผู้สอนในห้องเรียน
ทำอะไร	ทำการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา
ที่ไหน	ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
เมื่อไร	ในขณะที่การเรียนการสอนกำลังเกิดขึ้น
อย่างไร	ด้วยวิธีการวิจัยที่มีวงจรการทำงานต่อเนื่องและสะท้อนกลับการทำงานของตนเอง (Self – Refection) โดยมีขั้นตอนหลัก คือ การทำงานตามวงจร PAOR (Plan, Act, Observe, Reflect)
เพื่อจุดมุ่งหมายใด	มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
ลักษณะเด่นการวิจัย	เป็นกระบวนการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว โดยครูผู้สอนนำวิธีการแก้ปัญหาที่ตนเองคิดขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนทันทีและสังเกตผลการแก้ปัญหานั้น มีการสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูในโรงเรียนเป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative Research)

รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอนมีองค์ประกอบมากมายที่เข้ามามีส่วนทำให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียนจึงมีรูปแบบ หรือแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการ หรือรูปแบบเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยด้านนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยน และพัฒนาวิธีการสอน ทดลองสอนด้วยเทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียน สร้างแบบฝึกทักษะต่าง ๆ เทคนิค วิธีการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ และหาแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน

2. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนการสอน การวิจัยด้านนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความรู้เดิมกับพัฒนาการของการเรียนรู้ ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนของผู้เรียน การวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการวัดประเมินผล บรรยากาศในห้องเรียนกับผลการเรียนรู้ของนักเรียน

3. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของหลักสูตร การวิจัยด้านนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร การติดตามการใช้หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาเทคนิคการวัดและประเมินผล วิเคราะห์ความเหมาะสมของรายวิชาต่าง ๆ

4. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การวิจัยด้านนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการประเมินติดตามการใช้แผนการสอน การทดลองใช้วิธีการสอนหรือชุดการสอน การสร้างสื่อ แบบฝึก ชุดการสอน หนังสือ นวัตกรรม ผลการใช้สื่อหรือใช้รูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอน เจตคติของครู - อาจารย์ นักเรียนที่มีต่อรายวิชาต่าง ๆ บรรยากาศในห้องเรียนและโรงเรียน การจัดห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ

5. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ และรูปแบบของการวัดและประเมินผล การวิจัยด้านนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบแบบต่าง ๆ การวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การหาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ การหาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การวิจัยด้านนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการสอน การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอน การเปรียบเทียบวิธีสอนแบบต่าง ๆ การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสื่อการสอน ศึกษาผลการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ศึกษาผล การเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้นวัตกรรม ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สื่อ

รูปแบบของการวิจัยที่เหมาะสมในการนำไปวิจัยในชั้นเรียน

1. การวิจัยเชิงสำรวจ เช่น สำรวจว่านักเรียนแต่งกายไม่เรียบร้อยนั้นมียกใครบ้าง สำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ สำรวจนักเรียนว่าใครเคยสูบบุหรี่บ้าง

2. การวิจัยหาความสัมพันธ์ เช่น นักเรียนกลุ่มที่เรียนเก่งกับกลุ่มเรียนอ่อนมีความสัมพันธ์กับอาชีพผู้ปกครองหรือไม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับภาษาไทยหรือไม่

3. การวิจัยเปรียบเทียบ เช่น การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษาเรื่องการ เลือกตั้งระหว่าง การสอนแบบแสดงบทบาท สมมติกับการสอนแบบบรรยาย

4. การวิจัยทดลองเชิงเหตุผล จะแบ่งกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มๆ แล้วเปรียบเทียบว่าใคร ดีกว่ากัน เช่น ทดลองวิธีสอนสองวิธี โดยใช้นักเรียนห้อง ก. และห้อง ข. มีจุดอ่อนคือนักเรียน อาจแอบดูกัน หรือสอบถามกัน นอกห้องมีนักเรียนกลุ่มหนึ่งได้ผลดี แต่อีกกลุ่มยังอ่อนเหมือนเดิม

5. การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา วิธีนี้ให้นักเรียนกลุ่มเดียวไม่ต้องเปรียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับ วิธีสอนใหม่ แต่นำวิธีสอนแบบใหม่มาใช้ได้เลย หรือพัฒนาสื่ออุปกรณ์มาใช้สอนหรือจัดทำแผนการสอนให้ดี แล้วนำไปสอนนักเรียนจะสอน 1 ห้อง 5 ห้อง หรือ 10 ห้องก็ได้

สถิติที่ไม่จำเป็นต้องใช้ T -Test หรือ F - test ใช้เพียงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยอาจจะมีการทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนนิยมมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 5 เป็นการวิจัยเชิง พัฒนา ซึ่งใช้กับนักเรียนกลุ่มเดียวเหมาะกับการเรียนการสอนมากที่สุด

ขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการวิจัยตามรูปแบบ แบ่งขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน ได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. **การศึกษาสภาพปัญหาที่ต้องการศึกษา (Focusing your Inquiry)** เป็นขั้นตอนแรกของการวิจัย ซึ่งครูต้องทำความเข้าใจ และศึกษาสภาพของปัญหาที่ต้องการศึกษาว่ามีความเป็นมาอย่างไร และมีความ เกี่ยวข้องกับเรื่อง (ตัวแปร) ไตบ้าง วิธีการอาจใช้การประชุมร่วมกันระหว่างครูที่พบปัญหาค่อยๆกัน โดย สภาพปัญหาต้องมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน

2. **การกำหนดปัญหาวิจัย (Formulating a Question)** เป็นการกำหนดหัวข้อของเรื่องที่ต้องการทำ วิจัย หรือชื่อวิจัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ได้ทำการศึกษามาก่อนหน้านี้ ปัญหาวิจัยในชั้นเรียนแต่ ละเรื่องไม่ควรใช้ระยะเวลาในการศึกษานานเกินไป โดยทั่วไปมักไม่เกิน 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา ปัญหาวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 3 อย่าง คือ

2.1 ต้องเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน และนักเรียน ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่ครูต้องการ แก้ไข ต้องการปรับปรุง หรือประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 มีความสัมพันธ์กับปัญหาที่ต้องการศึกษา ถ้าครูทำการศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีมากกว่าหนึ่ง ปัญหาแล้ว ทุกปัญหาที่ทำการศึกษาต้องมีความสัมพันธ์กันที่มีลักษณะเป็นชุดวิจัย (Batteries of Research)

2.3 เป็นปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้ เนื่องจาก ปัญหาวิจัยในชั้นเรียนเป็นปัญหาที่ใช้ข้อมูล ซึ่งรวบรวมได้จากห้องเรียนในการตอบคำถามวิจัย ซึ่งต้องเป็นปัญหาที่ไม่กว้างมากเกินไป เพราะมิฉะนั้นจะหา ข้อมูลมาตอบคำถามวิจัยไม่ได้ หรือตอบได้ไม่สมบูรณ์

3. **ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Review of literature and resources related to your question)** การทำวิจัยในชั้นเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยผลงานการศึกษาค้นคว้า เป็นแนวทางในการวิจัย โดยผู้วิจัยค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยจากแหล่งความรู้ต่างๆ

4. การรวบรวมข้อมูล (Collecting relevant data) เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูตอบคำถามการวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้อง ลักษณะของข้อมูลที่ดีต้องมีความสัมพันธ์โดยตรงกับปัญหาวิจัย ข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนได้มาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ จากแบบบันทึกที่ได้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบทดสอบแบบสอบถาม จากกลุ่มทดลองที่ครูจัดขึ้น ข้อมูลที่รวบรวมได้ต้องอยู่ภายใต้กรอบของปัญหา การรวบรวมข้อมูลครูต้องยึดถือคุณธรรมและจริยธรรมของผู้วิจัย (Ethical Issues) อย่างเข้มงวด ไม่มีความลำเอียงหรืออคติใด ๆ ทั้งสิ้น มิฉะนั้น ผลการศึกษาจะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล (Analyzing and interpreting the data) เป็นขั้นตอนทำการประมวลผลข้อมูลที่รวบรวมได้นำเสนอในรูปแบบของแผนภูมิ ตารางต่าง ๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของข้อมูลดิบ รูปแบบของข้อมูลที่น่าสนใจอาจมีลักษณะเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคล หรือผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยสถิติพรรณนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยในชั้นเรียน การแปลผลการวิเคราะห์นั้นครูต้องทำการอ่านผลการวิเคราะห์และทำการแปลผลออกมาเพื่อให้บุคคลอื่นสามารถทำความเข้าใจในผลการวิเคราะห์ได้ โดยไม่ควรแสดงความคิดเห็นใด ๆ แปลผลตามผลการวิเคราะห์ที่ได้รับอย่างแท้จริง

6. การเขียนรายงานการวิจัย (Reporting Results) เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการเผยแพร่ผลการศึกษา รายงานการวิจัยในชั้นเรียนมี 3 ส่วน คือ

6.1 ส่วนหัว (Heading) เป็นส่วนที่ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ สารบัญตาราง (ถ้ามี) บัญชีภาพประกอบ (ถ้ามี)

6.2 ส่วนตัวรายงาน (Reporting) ส่วนประกอบของตัวรายงานมี 5 ส่วน ตามขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน แต่ละส่วนมีจำนวนหน้า ดังนี้

6.2.1 การศึกษาสภาพปัญหาที่ต้องการศึกษา 1 - 2 หน้า

6.2.2 การกำหนดปัญหาวิจัย 1 - 2 หน้า

6.2.3 ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3 - 5 หน้า

6.2.4 การรวบรวมข้อมูล 2 - 4 หน้า

6.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล 2 - 4 หน้า จำนวนหน้าของงานวิจัยในชั้นเรียนส่วนนี้ของแต่ละเรื่องรวมแล้วไม่เกิน 17 หน้า แต่ถ้ามีเอกสารหรือรายการใด ๆ ที่ต้องการเพิ่มเติมสามารถใส่ลงไปได้ในส่วนของภาคผนวก

6.3 ส่วนท้าย (Tailing) เป็นส่วนที่ประกอบด้วย บรรณานุกรม และภาคผนวก

สรุป

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน เป็นกระบวนการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว โดยครูผู้สอน และสามารถดำเนินการไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน มีการดำเนินการได้หลายรูปแบบขึ้นกับเป้าหมายของการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยที่ได้เป็นการเพิ่มความรู้อและประสิทธิภาพการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน ความคิดสะท้อนในการวิจัย ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงการศึกษา

บรรณานุกรม

- ชูศรี วงศ์รัตน์, วันทยา วงศ์ศิลปะภิรมย์ และ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2545) .การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพมหานคร: บริษัท ก.พล จำกัด.
- นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์.(ม.ป.ป.) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.(ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 2 ธันวาคม 2555). จาก edu.nstru.ac.th/edunstru_thai/.../0_040712_143127.p
- บรรดล สุขปิติ.(2546). การวิจัยชั้นเรียน: การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. นครปฐม. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- ไพศาล สุวรรณน้อย. การจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน : การพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยวิจัย. ในเอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องเทคนิคการสอน การวัดและประเมินผลสาขาพยาบาลศาสตร์ตามกรอบมาตรฐาน TQF วันที่ 7-8 มีนาคม 2556 ณ ห้องประชุมคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- รัตนา ศรีเหรียญ. (ม.ป.ป). การวิจัยในชั้นเรียน. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 2 ธันวาคม 2555). จาก <http://www.moe.go.th/webtcs/Table4/ratana/ratana02/ratana02.htm>
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา.(ม.ป.ป). การวิจัยในชั้นเรียน.(ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 2 ธันวาคม 2555) จาก www.rta.mi.th/63010u/PDF_File/vijai1.PDF
- สุกัญ เตียนทอง. (2546). การวิจัยในชั้นเรียนแบบหนาเดียว. วารสารวิชาการ, 6(6), 29-30
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม.(2538). แนวคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน (หน้า 6-11). ในลัดดา ภูเกียรติ. (บรรณาธิการ). เส้นทางสู่การวิจัยในชั้นเรียน กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัททบทพิศการพิมพ์
- สุวิมล ร่องวานิช.(2548) . การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Mertler, Craig. (2006). **Action Research: Teachers as Researchers in the Classroom.** London: Sage.
- McNiff , Jean.(2002). **Action research for professional development concise advice for new action researchers.** . (Online).(Cited 30 September 2012). Available from: <http://www.jeanmcniff.com/ar-booklet.asp>